

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

24 februari 2005

Ons kenmerk

DK/CS/2005/6720

Onderwerp

Actualisatie voortgangsbrief d.d. 4 juni 2004

1. Inleiding

Bij brief van 4 juni 2004 (DK/CS/2004/26405, kamernummer 2003-2004, 29200 VIII, nr 143) bent u geïnformeerd over de voortgang van *Cultuur en School* waarover op 3 maart 2005 een algemeen overleg plaatsvindt. Op een aantal punten is inmiddels de nodige voortgang geboekt. Derhalve achten wij het gewenst u van een feitelijke actualisatie te voorzien met betrekking tot *Cultuur en School* ten behoeve van het overleg op 3 maart a.s.

2. Primair onderwijs

Op het gebied van cultuureducatie in het primair onderwijs zijn sinds 4 juni 2004 aanzienlijke vorderingen geboekt. In de periode 2004-2007 wordt extra prioriteit gegeven aan de versterking van cultuureducatie in het basisonderwijs. Scholen die extra inspanningen op het gebied van kunst- en erfgoededucatie willen ondernemen, kunnen een beroep doen op extra middelen bij het ministerie. Op lokaal niveau worden de scholen ondersteund door de culturele infrastructuur. Bedoeling is dat in 2007 alle scholen in de gelegenheid zijn gesteld hun visie te bepalen op de plaats van cultuureducatie in hun onderwijsprogramma. Na 2007 gaan de nu nog geormerkte middelen deel uitmaken van de lumpsum.

Regeling versterking cultuureducatie primair onderwijs

Op 26 januari 2005 is de nieuwe regeling Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs bekendgemaakt. Zo is met ingang van het schooljaar 2005-2006 voor nog eens 30% van de scholen in het primair onderwijs ruimte om hieraan deel te nemen. Met ingang van het schooljaar 2006-2007 zal opnieuw 30% van de scholen kunnen starten, zodat aan het begin van dat schooljaar in totaal 70% van alle scholen deelnemen. Deze scholen ontvangen jaarlijks een bedrag van €10,90 per leerling voor het ontwikkelen en uitvoeren van een visie op cultuureducatie. Hierbij werken zij nauw samen met hun culturele omgeving. De scholen die reeds in 2004-2005 zijn gestart (10%) ontvingen het zogenaamde Cultuurkompas. Dit is een door SLO ontwikkeld instrument om hen te ondersteunen bij het bepalen van hun visie en ambitie met betrekking tot cultuureducatie.

De (aankomend) docent

Veel aandacht zal in de komende periode uitgaan naar de positie van cultuureducatie op de pabo's. Docenten moeten in toenemende mate de mogelijkheden van onderwijs met en over cultuur gaan realiseren. Daarbij horen vaardigheden, bijvoorbeeld het stellen van de juiste vragen aan culturele instellingen. OCW is hierover in gesprek met de opleidingen. Daarnaast wordt een cursus Interne

Cultuurcoördinator ontwikkeld, die is bedoeld voor zittende docenten. Deze komt in de tweede helft van 2005 beschikbaar.

Ervaringen in het VO hebben geleerd dat bij de start van het ontwikkelen van een eigen cultuureducatiebeleid grote behoefte bestaat aan (voor de docent) hanteerbare werkdefinities van het begrip cultuur. Waar liggen de grenzen, wat kan cultuur betekenen? Omdat hierop geen eenduidig antwoord te geven is, is een opdracht uitgezet om *mogelijke* cultuurdefinities te formuleren en deze op creatieve wijze te presenteren aan het veld. Uitgangspunt is de integratie van cultuuronderwijs in andere vakgebieden.

Monitoring

April 2005 zullen de resultaten bekend zijn van een door Cultuurnetwerk Nederland verrichte nulmeting onder de scholen die in het schooljaar 2004-2005 zijn gestart met de regeling Versterking cultuureducatie in het primair onderwijs. Op basis hiervan zal het mogelijk zijn om het eindresultaat van het traject te koppelen aan verschuivingen binnen de 3 scenario's uit het rapport *Hard/t voor Cultuur* van de taakgroep Wagemakers. Voor het meten van deze verschuivingen is een opdracht verleend aan onderzoeksbureau Sardes.

Informatie en communicatie

Via www.cultuurplein.nl wordt gewerkt aan een optimale ontsluiting van alle informatie met betrekking tot cultuureducatie. Deze website laat een toenemend aantal bezoekers zien. De belangrijkste informatiebronnen voor scholen liggen echter in hun directe omgeving. Daarom zijn afspraken gemaakt met gemeenten en provincies om scholen ook op lokaal niveau van goede informatie te voorzien over bijvoorbeeld projecten, instellingen, openingstijden en contactpersonen. Ook zullen de gemeenten zich inspannen voor het opzetten van netwerken tussen scholen en culturele instellingen. OCW, gemeenten en provincies overleggen geregeld over de voortgang.

Erfgoed à la carte

In het kader van het stimuleringsproject Erfgoed à la carte, bedoeld om cultureel erfgoed een vaste plaats in het onderwijs te geven, zijn op 10 december 2004 uit 23 aanvragen 15 samenwerkingsverbanden van scholen en erfgoedinstellingen geselecteerd. De samenwerkingsverbanden, verspreid over plattelandsgebieden, kleine en grote steden bestaan idealiter uit een erfgoedhuis, onderwijsbegeleidingsdienst, gemeente of provincie, minimaal 8 culturele instellingen en 10 basisscholen. Bij de start van het project doen al 224 scholen mee.

Dit project probeert niet alleen plaatselijke samenwerkingsverbanden te stimuleren, maar ook om dwarsverbanden te leggen en informatie uit te wisselen. De 15 projecten worden daarom intensief begeleid en gemonitord, waarbij informatie wordt uitgewisseld over ontwikkeling van een duurzame relatie met scholen, cultuur als onderdeel van schoolbeleid, ontwikkeling van doorgaande leerlijnen etc. Dit moet uiteindelijk leiden tot voorbeelden en formats voor het opzetten van samenwerkingsverbanden.

Kunstenars in de Klas

Eind 2004 hebben 154 'Kunstenars in de Klas' hun opleiding afgerond. In schooljaar 2004-2005 worden in totaal 118 'Kunstenars in de Klas' opgeleid. De belangstelling voor deze opleidingen is groot; de groep is geselecteerd uit 550 aanmeldingen. Door Kunstenars & Co is dan ook een plan voor uitbreiding van het aantal opleidingsplaatsen ingediend. Inmiddels zijn 3 nieuwe opleidingsplaatsen gestart. In overleg met OCW is een breed samengestelde stuurgroep ingesteld om samenhang te bewaken, kwaliteitstoetsing te laten ontwikkelen en afstemming in het veld te borgen.

GrassRoots

Met het streven cultuureducatie een impuls te geven in het primair onderwijs is het instrument GrassRoots ingezet. GrassRoots zijn kleinschalige projecten waarbij een docent iets nieuws doet met de klas. Het idee is dat docenten in samenwerking met culturele instellingen en met gebruik van ict projecten uitvoeren in het kader van cultuureducatie. Kennisnet heeft een plan van aanpak ingediend voor deze GrassRoots Cultuur. In 2004 hebben 14 culturele instellingen zich aangemeld als

Grassrootslocatie. In 2005 zal er nog een 15^e locatie bijkomen. In 2004 en 2005 wordt ruim € 1,6 miljoen besteed aan deze stimuleringsregeling.

Al deze activiteiten worden gecoördineerd door een klein departementaal projectbureau dat onderdeel uitmaakt van het project Cultuur en School.

3. Voortgezet Onderwijs

Ook in het voortgezet onderwijs zijn diverse noemenswaardige ontwikkelingen gaande.

Voucherbesteding

Voor het schooljaar 2003-2004 is met het CJP een prestatieafspraken gemaakt over een voucherbesteding van 70% in 2004. In april komen de definitieve cijfers hierover beschikbaar, maar de verwachting is dat de 70 % wordt behaald. Om in het schooljaar 2004-2005 een voucherbesteding van 75% en in 2005-2006 van 80 % te realiseren is besloten tot voortzetting en intensivering van de leerlingencampagne van het CJP.

Bovendien is er extra aandacht voor communicatie van cijfers richting scholen en culturele instellingen. CJP zal de bestedingscijfers van CKV- bonnen op school- en instellingenniveau, gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau communiceren om zo de voucherbesteding verder omhoog te krijgen.

Cultuurprofiel scholen en netwerk II scholen

Het afgelopen jaar heeft in het teken gestaan van een 'diepte-investering', waarbij via de regeling 'cultuurprofiel scholen' 20 cultuurprofiel scholen zijn ondersteund en gestimuleerd in hun ontwikkeling tot cultuurprofiel school. Verschillende van deze scholen richten zich op de inhoudelijke integratie van kunst en erfgoed in het curriculum. Daarnaast zijn nog eens 20 scholen uitgenodigd om als deelnemer aan een netwerk intensief betrokken te blijven bij het traject van de cultuurprofiel scholen als netwerkschool.

Naast het verder ontwikkelen van de cultuurprofiel scholen zal in 2005 een strategie worden uitgewerkt om zo veel mogelijk scholen voor het voortgezet onderwijs instrumenten te bieden om beleid te ontwikkelen op het gebied van kunst- en cultuureducatie. In de komende maanden gaat OCW in gesprek met vertegenwoordigers van de onderwijs- en de culturele sector over deze ambitie en de vereiste aanpak.

Aansluiting bij innovatie en het nieuwe leren

In 2004 is door de KPC-groep, de SLO en de Cito groep een nieuwe syllabus CKV1 opgeleverd, waarin een aanscherping van de uitgangspunten van toetsing zijn opgenomen. Daarnaast zijn de eerste contouren geschetst van goed bruikbare toetsinstrumenten, waaronder digitale portfolio's. In 2005 wordt er door de KPC-groep, de SLO en de Cito-groep verder gewerkt aan de ontwikkeling hiervan. Daarnaast werken de ondersteuningsinstellingen in 2005 en 2006 verder op het gebied van de ondersteuning van scholen bij de ontwikkeling van cultuurbeleid, in het licht van de innovatie en de vernieuwing van de onderbouw.

De Projectgroep Onderbouw VO zal in 2005 en daarna scholen ondersteunen bij schoolontwikkeling op het terrein van de onderbouw. Bijvoorbeeld door het laten ontwikkelen van handreikingen en voorbeelden over de uitwerking van kerndoelen in vakken, leergebieden en/of projecten.

De (aankomend) docent

In juni 2004 is het rapport van Bureau Art met de resultaten van de quick scan naar het huidige aanbod in de docentopleidingen en voor bij- en nascholing beschikbaar gekomen. Hieruit bleek dat er nog onvoldoende afstemming is tussen vraag en aanbod. In de loop van het jaar zal aan de follow-up van dit onderzoek worden gewerkt.

In het schooljaar 2005-2006 wordt door Cultuurnetwerk Nederland een aantal pilotprojecten gestart in samenwerking met de (universitaire) lerarenopleidingen en VO-scholen om de verankering van cultuureducatie in deze opleidingen te bevorderen.

Europese samenwerking

Culturele vorming kan niet los worden gezien van een Europese context. De aangekondigde Europese conferentie over cultuureducatie in het kader van het Nederlands voorzitterschap heeft in september 2004 plaatsgevonden. De conferentie heeft geleid tot een grotere uitwisseling tussen landen van hun ervaringen op het gebied van cultuureducatie. Momenteel wordt hard gewerkt aan een voortzetting van de activiteiten van het netwerk van lidstaten op het gebied van cultuureducatie tussen de lidstaten. Uiteraard wordt aangesloten bij de initiatieven op dit gebied in het kader van het Europese jaar van burgerschap door onderwijs en vorming.

4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Regeling 2004-2005

De regeling Cultuur en School 2004-2005 voor de BVE-sector is gericht op professionalisering van de projectactiviteiten en het aantrekken van nieuwe roc's die tot nu toe niet meededen aan Cultuur en School. In totaal zijn 29 projectaanvragen ingediend door 21 roc's, de helft daarvan betrof roc's die voor het eerst een project indienden. Van de 29 aanvragen is tweederde deel gehonoreerd, waaronder 4 aanvragen van nieuwe roc's.

In het algemeen kan worden vastgesteld dat de samenwerking tussen roc's en culturele instelling(en) nog beter kan. Met name bij de culturele instellingen is de onbekendheid met deze sector groot. Ook is cultuur niet altijd te combineren met een leerbedrijf waar de beroepspraktijkvorming plaatsvindt.

Proeftuinen

Naast de hierboven genoemde projecten zijn in de BVE-sector initiatieven gestart met betrekking tot vormen van kunstvakonderwijs. Dit hangt samen met twee ontwikkelingen in het mbo:

1. herontwerp van de kwalificatiestructuur: alle bestaande kwalificaties worden vervangen door een samenhangend geheel van nieuwe kwalificaties.
2. herontwerp beroepsonderwijs: alle bestaande opleidingen worden vervangen door nieuwe opleidingen.

In dat kader hebben de betrokken Kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven (Ecabo, GOC en OVDB) in 2004 voorzien in proeftuinen kunstvakopleidingen in het cluster Kunst en cultuur en daarvoor de volgende kwalificatieprofielen ontwikkeld:

- artiest, niveau 4;
- medewerker marketing en communicatie (werkveld kunst, cultuur en media), niveau 4;
- medewerker podiumtechniek, niveau 2, 3, 4.

Het Cinop verricht evaluatieonderzoek, waarbij de nadruk ligt op het verzamelen van feitelijke informatie over onder meer participerende onderwijsinstellingen, deelnemersaantallen en op te leveren producten en kwalificatieprofielen.

Begin februari heeft OCW een eerste rapportage ontvangen van het Gemeenschappelijk procesmanagement competentiegericht beroepsonderwijs. Een tweede rapportage volgt in september 2005.

5. Conclusie

De afgelopen periode wordt gekenmerkt door veel enthousiasme bij scholen en culturele instellingen om met cultuureducatie aan de slag te gaan. Geconstateerd kan worden dat sinds juni 2004 op een aantal onderdelen een flinke slag is gemaakt. Dit neemt echter niet weg dat deze ontwikkelingen blijvende inzet, aandacht en begeleiding verdienen om zo cultuureducatie daadwerkelijk in het onderwijs te verankeren. Daarom wordt vastgehouden aan de ingezette lijn van ondersteuning via enerzijds scholen en anderzijds gemeenten en provincies en de culturele sector zoals beschreven in de

voortgangsrapportage van 4 juni 2004. Een brede en rijke culturele vorming is van groot belang voor al onze jongeren en voor onze samenleving. Samen met scholen en culturele instellingen willen we blijven bouwen aan een stevig fundament hiervoor. Door culturele instellingen te stimuleren tot hoogwaardige cultuureducatieve activiteiten. En door scholen toe te rusten voor het voeren van een actief en gevarieerd cultuurbeleid dat hun leerlingen ruime mogelijkheden biedt om kennis te nemen van de grote rijkdom aan kunst en erfgoed in de wereld om hen heen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap,

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)

(mr. Medy C. van der Laan)